

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **B. N. V.,** zast. Mgr. MUDr. Jaroslavem Maršíkem, advokátem, se sídlem v Teplicích, U Radnice 736, 415 01, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 8. 3. 2004, č. j. 24 Az 59/2003 - 22,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností napadá shora označený rozsudek Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 16. 1. 2003, č. j. OAM-5712/VL-07-04-BZ-2002. Tímto rozhodnutím byla žádost stěžovatele o udělení azylu zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu). Současně bylo vysloveno, že azyl se neuděluje podle § 13 odst. 1, 2 ani § 14 zákona o azylu, resp. že na stěžovatele se nevztahuje překážka vycestování.

Stěžovatel samostatným podáním požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

V žalobě, která směřovala proti uvedenému rozhodnutí, pak stěžovatel v obecné rovině namítal porušení § 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1 a 2, § 34 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), a § 12, § 16 odst. 1 písm. e) a § 91 zákona o azylu. Pokud jde o skutkové důvody odkazoval na žádost o udělení azylu, protokol o pohovoru a ostatní

spisový materiál. Požadoval, aby napadané rozhodnutí bylo zrušeno a věc byla vrácena žalovanému k dalšímu řízení.

V následném rozsudku krajský soud došel obdobně jako správní orgán k závěru, že stěžovatel domovskou zemi (Bulharsko) neopustil z důvodů upravených zákonem o azylu, t. j. v důsledku pronásledování pro uplatňování politických práv a svobod, nebo pro odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, nebo pro zastávání určitých politických názorů (§ 12 zákona o azylu). Krajský soud přisvědčil žalovanému správnímu orgánu, že bylo prokázáno, že stěžovatel přichází z bezpečné třetí země a shledal, že v daném případě stěžovatel jako důvody své žádosti o udělení azylu v průběhu celého správního řízení prokazatelně uváděl problémy se soukromými osobami, přičemž s žádostí o pomoc se účinně neobrátil na domovské orgány. Z hlediska takto uváděných důvodů žádosti o udělení azylu se krajský soud zcela ztotožnil s právním názorem a závěrem žalovaného správního orgánu, že tyto důvody nelze podřadit pod důvody upravené § 12 zákona o azylu. Zejména pak konstatoval, že bylo prokázáno, že země původu stěžovatele, jíž je Bulharsko, lze považovat za bezpečnou zemi původu ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o azylu. V postupu žalovaného, jímž zamítl žádost stěžovatele jako zjevně nedůvodnou podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu, neshledal pochybení. Krajský soud neshledal ani namítaná porušení ustanovení správního řádu a žalobu zamítl.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel kasační stížnost. Jako důvod kasační stížnosti stěžovatel uvádí nesprávné právní posouzení právní otázky soudem, tedy důvod vymezený v § 103 odst. 1 pod písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel doplnil, že má strach z pronásledování, a to z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině, kdy mu jako drobnému podnikateli hrozí vydírání ze strany vymahačů, přičemž situaci nelze řešit prostřednictvím ochrany domovských státních orgánů, a to pro jejich provázanost s kriminálními živly; vyjádřil rovněž nesouhlas s hodnocením domovské země jako bezpečné země v materiálech (podle kterých rozhodoval správní orgán). Domnívá se tudíž, že je u něj dán důvod podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Na základě výše uvedeného pak stěžovatel požaduje, aby byl napadený rozsudek zrušen a vrácen Krajskému soudu Ostravě k dalšímu řízení.

Žalovaný podal ke kasační stížnosti vyjádření, ve kterém uvedl, že popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak správní rozhodnutí, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy; odkázal na správní spis. Navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

Napadené soudní rozhodnutí Nejvyšší správní soud přezkoumal v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvodem, který stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Po přezkoumání kasační stížnosti Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Stěžovatel je zastoupen advokátem.

Před samotným posouzením věci považuje Nejvyšší správní soud za nutné předeslat, že v řízení o kasační stížnosti není jeho úkolem znovu posuzovat, zda měl být stěžovateli azyl udělen, nýbrž je jeho úkolem pouze posoudit, zda předchozí řízení naplňuje důvod či důvody vymezené v § 103 odst. 1 s. ř. s., specifikované stěžovatelem.

Z důvodu, že stěžovatel za tento důvod označil důvod vymezený pod písm. a) § 103 odst. 1 s. ř. s, tedy nesprávné právní posouzení právní otázky soudem, je třeba se vyjádřit k dopadu významu tohoto důvodu. Nejvyšší správní soud především obecně poznamenává, že nesprávné posouzení právní otázky může spočívat buď v tom, že soud při svém rozhodování aplikoval na posuzovanou věc jiný právní předpis, než měl správně použít, a pro toto pochybení je výrok soudu v rozporu s příslušným ustanovením toho kterého právního předpisu, nebo v tom, že soudem byl sice aplikován správný právní předpis, avšak nebyl správně vyložen. O nesprávné posouzení právní otázky může jít také tehdy, pokud by byl vyvozen nesprávný právní závěr z jinak správně zjištěného skutkového stavu věci, nebo je sice učiněn správný právní závěr, ale v odůvodnění rozhodnutí je nesprávně prezentován.

Taková pochybení však Nejvyšší správní soud v napadeném rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě neshledal.

Podle ustanovení § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel přichází ze státu, který Česká republika považuje za třetí bezpečnou zemi, nebo bezpečnou zemi původu, nebude-li prokázáno, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného správního spisu zjistil především následující podstatné skutečnosti: Ze žádosti o udělení azylu ze dne 26. 12. 2002 vyplynulo, že stěžovatel opustil území domovské země (Bulharska) 27. 2. 2002. K důvodům žádosti o udělení azylu pak zejména uvedl, že měl hospodu, vymahači požadovali výpalné, což odmítl, a ohlásil to na policii, vymahači mu však otrávili hospodářská zvířata, vyvolali v hospodě rvačku, poranili jej. Následně mu začali vyhrožovat podpálením domu, zabitím, proto utekl do České republiky. Z protokolu o pohovoru k důvodům žádosti o udělení azylu ze dne 3. 1. 2003 pak vyplynulo, že uvedené poranění ohlásil toliko ústně na místní policii, trestní oznámení na nikoho nepodal, na vyšší státní orgány se neobrátil. Doma žádné problémy se státními orgány, policií, soudy neměl. Z výše označeného protokolu rovněž vyplynulo, že stěžovateli byla na závěr pohovoru (vedeného za přítomnosti tlumočníka) poskytnuta možnost, aby se s obsahem protokolu seznámil, vyjádřil se k němu, resp. navrhl jeho doplnění. Stěžovatel byl rovněž v průběhu pohovoru vyrozuměn o tom, jaké informace, dokumenty má správní orgán k dispozici při posuzování situace v domovské zemi stěžovatele; stěžovatel seznámení s těmito informacemi, dokumenty odmítl, ani je nijak nedoplnil. Stěžovatel poté uvedl, že byl seznámen s obsahem protokolu o pohovoru v bulharském jazyce, souhlasí s ním a nežádá doplnění ani změny.

Z takto zjištěného skutkového stavu, a to v rozhodující míře přímo od stěžovatele, vycházel jak správní orgán, tak i soud, a tyto dovodily, že se nejedná o důvody vymezené § 12 zákona o azylu; s těmito závěry se ztotožňuje i Nejvyšší správní soud. Přitom Nejvyšší správní soud odkazuje na svou konstantní judikaturu, ze které vyplývá, že potíže se soukromými osobami v domovském státě nelze považovat za důvody pro udělení azylu, resp. důvodem pro udělení azylu mohou být pouze tehdy, pokud by orgány domovského státu, u nichž by se žadatel skutečně domáhal poskytnutí ochrany, nebyly schopny ochranu před takovým jednáním poskytnout. Jak vyplynulo ze správního spisu, stěžovatel se na domovské orgány účinně neobrátil, přičemž doma žádné problémy se státními orgány neměl, tedy nelze dovozovat, že by mu neposkytly ochranu. Tímto odpovídá Nejvyšší správní soud i na konkrétní námitky stěžovatele – uváděl, že má strach z pronásledování z důvodu, příslušnosti k určité sociální skupině, kdy mu jako drobnému podnikateli hrozí vydírání ze strany vymahačů, přičemž situaci nelze řešit prostřednictvím ochrany domovských státních orgánů.

K námitce, ve které stěžovatel vyjádřil nesouhlas s hodnocením domovské země jako bezpečné země, odkazuje Nejvyšší správní soud rovněž na shrnutí obsahu správního spisu (viz výše), ze kterého vyplynulo, že stěžovatel byl v průběhu pohovoru vyrozuměn o tom, jaké materiály má správní orgán k dispozici při posuzování situace v domovské zemi stěžovatele. Stěžovatel však seznámení s těmito informacemi, dokumenty odmítl, ani je nijak nedoplnil. Z těchto dokumentů přitom i podle Nejvyššího správního soudu plyne, že domovská země stěžovatele, t. j. Bulharsko, je bezpečnou zemí, jak ji vymezuje ustanovení § 2 odst. 1 zákona o azylu a jak dovodil žalovaný, resp. krajský soud. Nejvyšší správní soud tedy sdílí názor krajského soudu vyjádřený v odůvodnění rozsudku, totiž ten, že země původu stěžovatele, jíž je Bulharsko, splňuje kriteria bezpečné země původu podle § 2 odst. 1 zákona o azylu, a dále to, že pokud žalobce přichází z bezpečné země původu, nemohla by být jeho žádost zamítnuta jako zjevně nedůvodná jen v případě prokázání, že konkrétně vůči němu nelze považovat zemi původu za bezpečnou, t. j., že státní moc není způsobilá zajistit v jeho případě dodržování lidských práv a právních předpisů. Nic takového nebylo v daném případě prokázáno, neboť žalobce se se svými problémy se soukromými osobami, které jej pronásledovaly z kriminálních pohnutek, sice obrátil na policii, ale na její nečinnost si již nikomu nestěžoval, nevyužil tedy možnosti dané mu právním řádem Bulharské republiky k ochraně svých práv. Ani v této námitce proto Nejvyšší správní soud stěžovateli nepřisvědčil. K navazující námitce týkající se propojení státních orgánů s kriminálními živly odkazuje Nejvyšší správní soud rovněž na tyto dokumenty, a uvádí, že ani označené propojení z nich nevyplynulo.

Nejvyšší správní soud tedy shrnuje, že závěr o tom, že stěžovatel v žádosti neuvedl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, tak plně vychází ze skutkového stavu zjištěného v průběhu správního řízení v souladu s příslušnými ustanoveními správního řádu. Stěžovatel přichází z bezpečné třetí země a správní orgán správně žádost o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. e) zamítl, přičemž krajský soud správně posoudil, že skutkový stav byl žalovaným správním orgánem zjištěn přesně, důkazy, které si správní orgán opatřil byly úplné, a tyto vyhodnotil v kontextu platné právní úpravy.

K nesprávnému posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení tak podle Nejvyššího správního soudu nedošlo.

Zbývá dodat, že správní orgán pochybil, jestliže za situace, kdy žádost stěžovatele zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 zákona o azylu, současně posuzoval důvody pro udělení azylu podle § 13 (sloučení rodiny) a § 14 (humanitární azyl), a výrokem se o nich vyjadřoval. Pokud totiž v řízení o udělení azylu vyplyne některá ze skutečností taxativně uvedených v ustanovení § 16 zákona o azylu, pak správní orgán bez dalšího - ale jen ve lhůtě podle odst. 2 téhož ustanovení – zamítne žádost. Rozhodne tedy konečným způsobem ve věci, aniž by v řízení zjišťoval existenci některého z důvodů pro udělení azylu podle § 12. Pro rozhodování o udělení azylu z důvodů předvídaných v ustanoveních § 13 a § 14 zákona o azylu je určující závěr o neexistenci důvodů podle § 12 zákona o azylu. Protože tento důvod při zamítnutí žádosti podle § 16 zákona o azylu zjišťován není, dostává se výrok správního orgánu o neudělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu do logického rozporu s výrokem o zamítnutí žádosti o udělení azylu podle § 16 zákona o azylu. V podstatě totéž platí i pro výrok podle § 91 zákona o azylu, neboť podle § 28 zákona o azylu, pokud bude rozhodnuto o neudělení nebo odnětí azylu, ministerstvo v rozhodnutí uvede, zda se na cizince vztahuje překážka vycestování (§ 91). Byla-li tedy žádost o azyl zamítnuta podle § 16 odst. 1 zákona o azylu, nepřichází v úvahu výrok podle § 91 zákona o azylu.

Nicméně toto pochybení zůstává bez vlivu na zákonnost přezkoumávaného rozhodnutí a nezpůsobuje jeho nicotnost. Ostatně krajský soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že rozhodnutí o překážce vycestování podle § 91 zákona o azylu je spjato s rozhodnutím o neudělení azylu (§ 28 zákona o azylu). Rovněž konstatoval, že ustanovení § 14 zákona o azylu je spjato s aplikací ustanovení § 12 zákona o azylu, tedy pokud je zjištěno, že v určitém případě nejsou důvody pro použití § 12 zákona o azylu, může se žalovaný zabývat tím, zda ve věci není namístě použití § 14 zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že v souzené věci neshledal stěžovatelem uváděné skutečnosti, ve spojení s ustanovením § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., za opodstatněné. Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Vzhledem ke skutečnosti, že Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl tzv. přednostně, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Protože žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žádnému z účastníků se právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí n e j s o u přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 30. března 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu